

Brüsszel, 2018.4.30.
COM(2018) 248 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

A Kreatív Európa program (2014–2020) félidős értékelése

{SWD(2018) 159 final}

BEVEZETÉS

A kultúra és a kreativitás napjainkban döntő szerepet játszik társadalmainkban és európai jövőnk alakításában. Gazdasági szempontból nézve a kulturális és kreatív ágazatok a bruttó hazai termék (GDP) mintegy 509 milliárd EUR hozzáadott értékét képviselik, ami az EU teljes összegének 5,3 %-át teszi ki, és az európai munkaerő 7,5 %-ának megfelelő, több mint 12 millió teljes munkaidős állást jelent¹. Ezek az ágazatok a harmadik legnagyobb munkaadók az EU-ban, az építő- és az élelmiszeripar után. Jelentősen hozzájárulnak a beruházásokhoz, az innovációhoz és a munkahelyteremtéshez a gazdaság minden területén. Pozitív tolvagyűrűző hatást gyakorolnak, különösen a digitális ágazatra, például amikor egy tartalom elősegíti a szélessávú infrastruktúra és a kulturális turizmus fejlődését. A kultúra és a kreativitás előmozdítja továbbá az európai exportot a világ minden tájára azáltal, hogy megszilárdítja a kontinensről és az európai életstílusról kialakított képet.

Európa azonban nem csak egy egységes piac, hanem egy nagy kulturális projekt is. A kreatív és kulturális ágazatok elengedhetetlen részei kulturális és nyelvi sokszínűségünk megőrzésének, az európai identitás megerősítésének és a társadalmi kohézió fenntartásának. Azt az európai tudást és értékeket közvetítik, amelyek az egészséges demokráciák és a befogadó társadalmak feltételei. A kultúra így segített Európát közelebb hozni a polgárokhoz, különösen a jelenlegi politikai helyzetben.

A kulturális és kreatív ágazatok kapcsolatokat teremtenek a művészet, a kultúra, az üzleti élet és a technológia között. Hozzájárulnak a kritikus gondolkodás, a problémamegoldó készségek, valamint a kockázatvállalási készségek fejlesztéséhez, amelyek kulcsfontosságú kompetenciák a jövő társadalmában. Az innováció katalizátorai azáltal, hogy a kreativitásra és az új technológiák korai elfogadására ösztönöznek, pl. múzeumi gyűjteményekhez hozzáférést biztosító mobil alkalmazásokon, színházi videókon vagy feliratozáson keresztül.

A „Kreatív Európa” az Európai Unió válasza, hogy segítse a kulturális és kreatív ágazatokat növekedési potenciáljuk kiaknázásában. Ezek az ágazatok természetesen nemzeti és nyelvi vonalak mentén különülnek el, ezáltal gazdagítva kulturális környezetünket. Ugyanakkor olyan akadályokba ütköznek, amelyek gátolják a kreatív alkotások nemzetek közötti forgalmát és ezáltal új közönségekhez való eljutásukat Európában és azon túl.

A program figyelembe veszi a kulturális és audiovizuális tevékenységek kettős jellegét: egyrészt azt, hogy a sokféleség és a polgárok szerepvállalásának mozgatórugója, másrészt azt, hogy a növekedés és a foglalkoztatás ösztönzője, felismerve a kreativitáshoz, a tehetséggondozáshoz, a vállalkozói szellemhez és az innovációhoz való szélesebb körű hozzájárulását is.

Ez a jelentés összhangban áll a Kreatív Európa program (2014–2020) létrehozásáról szóló, 2013. december 11-i 1295/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 18. cikkének (3) bekezdésével, amely előírja a Bizottságnak, hogy készítsen félidős értékelő jelentést egy külső és független értékelés alapján.

Ez a félidős értékelés áttekinti a Kreatív Európa program végrehajtásában elért előrehaladást, kiemeli az elért eredményeket, miközben kezeli a fő hiányosságokat, a független értékelő jelentésre, a program irányításával kapcsolatos közvetlen tapasztalatokra és az érdekelt felekkel

¹ A Bizottság által 2016-ban közzétett, „Boosting the competitiveness of cultural and creative industries for growth and jobs” („A kulturális és kreatív iparágak versenyképességének fejlesztése a növekedésért és a foglalkoztatásért”) című tanulmányból, amelyet az osztrák KKV-k Intézete/VVA Europe készített, 2013-ig terjedő adatok felhasználásával. Az Ernst and Young által 2014-ben közzétett „Creating growth” („A növekedés megteremtése”) című tanulmány becslései szerint 2012-ben a kulturális és kreatív ágazatok bevétele 536 milliárd EUR, ami a GDP 4,2 %-át jelenti, és e területek 7 millió embert, azaz az aktív korú népesség 3,3 %-át foglalkoztatják. Az európai szintű kulturális és kreatív ágazatokra vonatkozóan nincs összehasonlítható statisztika.

folytatott széleskörű konzultációra építve. A jelentéshez mellékelni kell egy, a jelentést alátámasztó bizonyítékokat tartalmazó munkadokumentumot.

A KREATÍV EURÓPA PROGRAM HÁTTERE

A Kreatív Európa az Európai Unió kulturális és kreatív ágazatok támogatására létrehozott keretprogramja. 2014-ben ez három programot (MEDIA, Kultúra és MEDIA Mundus) egyesített annak érdekében, hogy egyetlen átfogó eszközt hozzon létre a hatékonyság növelése, a digitális váltás lehetőségeinek hatékonyabb kihasználása és a piaci széttagoaltság csökkentésének érdekében.

A program felépítése felismeri a kulturális és kreatív ágazatok heterogenitását, különböző célcsoportjaikat és az egyedi megközelítések szükségességét. Ezért a program két független alprogramra és egy kulturális–kreatív ágra tagolódik.

A „Televízió határok nélkül” irányelv 1991-ben létrehozott MEDIA alprogramja (a továbbiakban: MEDIA) minden értékesítési csatornán keresztül elősegíti az audiovizuális tartalmak (filmek, sorozatok, videojátékok) létrehozását és hozzáférhetőségét az európai és globális közönségek számára.

A Kultúra alprogram a kulturális ágazati kezdeményezéseket foglalja magában, például a határokon átnyúló együttműködés előmozdítását, a platformokat, a hálózatépítést és az irodalmi fordításokat;

A minden kulturális és kreatív ágazatra kiterjedő és egy garanciaeszközt is magában foglaló kulturális–kreatív ág támogatja a transznacionális politikai együttműködést. Ez az ág támogatja a Kreatív Európa irodákat minden részt vevő országban, hogy elérjék az érdekelt feleket.

A program kiegészíti a kultúra és az audiovizuális ágazat nemzeti szintű fellépéseit, amelyek tükrözik az EU kulturális és kreatív prioritásait.

A Kreatív Európa nyitott az EU tagállamok kulturális és kreatív szervezetei, valamint bizonyos feltételek mellett egyes nem EU-tagállamok számára is. Jelenleg a Kreatív Európa 33 résztvevő országból áll, és Norvégiától Tunéziáig, valamint Ukrajnától a Balkánig terjed. A MEDIA-ban való részvétel különösen a 2010/13/EU irányelvnek (audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv) való megfeleléshez kötött.

A program a 2014. január 1. és 2020. december 31. közötti időszakra jött létre. Ez a jelentés a program megvalósításának első három éve tekintetében a program összes ágazatára kiterjed (az Európai Kulturális Fővárosok kivételével, amelyekre külön értékelések tartoznak), és teljes a földrajzi hatóköre.

AZ ÉRTÉKELŐ JELENTÉS FŐBB MEGÁLLAPÍTÁSAI²

Az értékelés célja:

- Értékelje a program célkitűzéseinek megvalósítása céljából fogantatott intézkedések eredményességét, a program hatékonyságát, valamint azt, hogy milyen európai hozzáadott értéket nyújtott.
- Foglalkozzon a program belső és külső koherenciájával, a célkitűzések relevanciájának aktualitásával és az egyszerűsítés lehetőségeivel.
- Foglalkozzon a Kreatív Európa hozzájárulásaival az EU politikai prioritásaihoz.
- Értékelje a korábbi programok hosszú távú hatását.

² Ezeket az eredményeket az SWD (2018) 159 tette közzé

A minőségi jogalkotásról szóló iránymutatással³ összhangban ez az értékelés foglalkozik a program relevanciájával, koherenciájával, eredményességével, hatékonyságával, fenntarthatóságával és uniós hozzáadott értékével is.

³ https://ec.europa.eu/info/better-regulation-guidelines-and-toolbox_hu

Relevancia

A beavatkozás és célok szempontjából a program összességében továbbra is releváns az EU politikai prioritásai, és a **kulturális és kreatív ágazatok legfontosabb kihívásai**, nevezetesen a széttagolt piacok, a globális verseny és a digitális zavarok, valamint a finanszírozáshoz való hozzáférés tekintetében.

A Kreatív Európa e kihívásokat kezeli, és folyamatosan kiigazítja támogatását a gyorsan átalakuló ágazatok kedvezményezettjeinek igényei mentén változó fogyasztási szokásokkal összefüggésben.

Azonban a pozitív eredmények ellenére többet kell tenni annak érdekében, hogy teljes mértékben kihasználjuk a digitalizáció lehetőségeit, figyelembe véve az új fogyasztási mintákat, valamint a kulturális és kreatív alkotások előállítását, elérését és pénzforgalmát a digitális gazdaságban.

A **MEDIA** megerősítette az európai filmek és audiovizuális produkciók határokon átnyúló forgalmát, és megnyitotta vagy kiterjesztette az európai polgárok számára az ilyen európai alkotásokhoz való hozzáférést. Ez rendkívül fontos, mivel az évente készül több mint 1500 európai film fele sem jut el külföldre. A MEDIA szintén támogatta a gyártás előtti munkák fejlesztését azok határokon átnyúló vonzerejének növelése érdekében.

A MEDIA az új piaci tendenciákhoz igazodott, többek között az európai alkotások online népszerűsítésén keresztül. Ugyanakkor az értékláncokon és a határokon átnyúló együttműködés erősödése segíthetné a szakembereket a digitális átállással és a globalizációval kapcsolatos együttműködésében.

A **Kultúra** alprogram a kultúra területén különböző városokban és régiókban fektet be a társadalmi kohézió, a munkahelyteremtés és a gazdasági növekedés ösztönzésére. A Kreatív Európa programjai továbbra is relevánsak a **kulturális örökség és Európa sokszínűségének megőrzése**, valamint a művészi kreativitás és az európai értékek előmozdítása tekintetében.

A **kulturális-kreatív ág** keretében a garanciaeszköz közvetlenül reagál a kulturális és kreatív kkv-k igényeire, amelyek vagyonuk immateriális jellege miatt nehezen jutnak kölcsönhöz. A 2016-ban indított programra adott erős piaci reakció (2017 januárjában három garanciaszerződést is aláírtak) arra mutat rá, hogy az eszköz jó válasz a piac igényeire. Az a 60 millió EUR (az Európai Stratégiai Befektetési Alapból), amely a teljes költségvetés 50 %-át teszi ki, már 2017-ben elérhető volt, lehetővé téve a garanciaeszköz gyorsabb bevetését, és azt, hogy több országot és ágazatot érjen el és fokozza a földrajzi és ágazati egyensúlyt is.

Koherencia

A Kreatív Európa számos olyan tevékenységet kínál, amelyek támogatják az audiovizuális és kulturális ágazatokat, és belső koherenciát valósítanak meg a MEDIA és a Kultúra alprogramokkal. A MEDIA alprogram koherensen fedi le az értéklánc különböző szakaszait; a Kultúra alprogram nagyrészt koherens választ ad a kulturális ágazat igényeinek széles körére.

A Kreatív Európa egészének koherenciáját az ágazatokon átívelő kulturális-kreatív ág nagyobb támogatása révén lehetne javítani.

A Kreatív Európa célkitűzései és prioritásai összességében koherensek és kiegészítik a nemzeti politikákat és programokat, így tartva tiszteletben a szubszidiaritás elvét.

A Kreatív Európa koherens az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedést szolgáló Európa 2020 stratégiával és annak kiemelt kezdeményezésével, a 2015-ben indított digitális egységes piac stratégiával.

A MEDIA hozzájárult a digitális egységes piac stratégiához. Az EU-művek nemzetközi terjesztésének ösztönzésével a MEDIA támogatja a határokon átnyúló tartalomhoz való

hozzáférést, és kulcsszerepet játszik a szerzői jogi reformot kísérő támogató intézkedések végrehajtásában. Ez kiegészíti az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv felülvizsgálatára irányuló javaslat által meghatározott, az uniós alkotásokra vonatkozó népszerűsítési és kiemeltségi követelményeket is.

A MEDIA hatását tovább erősítené a nemzeti filmek támogatási programjaival való nagyobb koherencia, amelyek kiemelt részét adják az audiovizuális ágazatnak (kb. évi 2 milliárd EUR, szemben a MEDIA által nyújtott mintegy 115 millió EUR-ral). Éppen ezért 2015-ben párbeszéd indult az európai filmügynökségek igazgatóival (EFAD) annak érdekében, hogy közös stratégiát alakítsanak ki a terület számára. Ezen kívül 2017 júliusában alakult ki az európai filmek forgalmazásának javításával foglalkozó tagállami szakértők nyílt koordinációs csoportja.

A Kreatív Európa és az európai kulturális menetrend közötti erős koherencia segíti a kultúra kreativitásnövelő szerepét. Ezt mutatják a kulturális és kreatív ágazatok kapacitásépítését és készségfejlesztését támogató programok is. Különösen a kapacitásépítés és a készségek fejlesztése épült be a kulturális alprogramokba, különös tekintettel az együttműködési projektekre és hálózatokra.

A Kreatív Európa nagyjából összhangban van a kulturális szektor egyéb nemzetközi programjaival, amelyek többnyire csekélyebb alapítványoktól származnak. A kulturális alprogram kiegészíti a többi nemzetközi támogatást azáltal, hogy aránylag nagy hatókörű és állandó szintű támogatást ad a határokon átívelő munkáknak.

Eredményesség

A Kreatív Európa jelentősen hozzájárult az **EU2020 foglalkoztatási célkitűzéséhez és a jelenlegi Bizottság prioritásaihoz**: a beruházások ösztönzéséhez a munkahelyteremtés érdekében; valamint a megerősített iparon alapuló, mélyebb és méltányosabb belső piac kialakításában. 2014 és 2016 között a Kreatív Európa 544 millió EUR-t biztosított a kulturális és kreatív ágazatokban működő 2 580 szervezet számára. A Kreatív Európa körülbelül 3000 munkahelyet teremtett az időszak során.

A **MEDIA** a képzéstől és a fejlesztéstől kezdve a terjesztésig és a kiállításig nyújt támogatást. Különösen a nemzeti európai filmek belső piacához járult hozzá, mivel évente több mint 400 film határokon átnyúló terjesztését támogatta, ami Európa éves filmgyártásának 25 %-a. A MEDIA terjesztési támogatásában részesülő filmek évente több mint 65 millió felvételt nyertek el⁴. Ez a támogatás hozzájárult továbbá a jogi tartalmak uniós szintű hozzáférhetőségének növeléséhez. Emellett az európai filmszínházi hálózat, a MEDIA legnagyobb kedvezményezettje, 33 országban olyan nemzeti európai filmek kiállítására összpontosít, amelyek egyébként nehezebben jutnának el az adott helyre.

Miközben azonban a filmek felvétele 2014 óta folyamatosan emelkedett Európában, az európai filmek nézettsége nem nőtt jelentősen. Az amerikai filmek álltak az európai felvételi növekedés mögött⁵.

A program által támogatott „Video on Demand” (online videotéka) szolgáltatások is elsősorban nemzeti online videotéka szolgáltatások, amelyek bár sok európai filmet tartalmaznak, közönségük korlátozott.

A MEDIA-nak tovább kell dolgoznia a keresleti oldalon, hogy összekapcsolja ezeket a filmeket szélesebb közönséggel és különösen az új generációval, azaz az audiovizuális piacok jövőjét képviselő digitális generációval. Ezen kívül a MEDIA az évek során a költségvetés egyenértékű növekedése nélkül bővült, és ennek eredményeképpen csökkent az egységnyi támogatás. Jelenleg 14 olyan program létezik, amely az audiovizuális iparág különböző szegmenseit érinti.

⁴ A nemzeti piacra való felvételt nem beleértve.

⁵ 2016-ban az amerikai filmek az európai filmipar piaci részesedésének 67,4 % -át tették ki.

Ez nagyobb fokú figyelmet igényel a tevékenységek fokozásának és az iparági együttműködés előmozdításának támogatására Európa-szerte, különösen a nyitottabb és versenyképesebb digitális piaccal összefüggésben.

A **Kultúra** alprogram a legtöbb alágazatot kiegyensúlyozott módon támogatja, de problémaként felmerült, hogy a gazdasági célok érvényesülnek a művészi és társadalmi megfontolások ellenében. A projektek átlagos mérete több mint megduplázódott, a piaci szereplők száma egyharmaddal csökkent, és mindez versenyképesebbé tette a programot. Az alprogram mindazonáltal számos különböző kulturális ágazat figyelmét vonta magára, különböző méretű ipari vetülettel. Végül, a Kultúra program által támogatott tevékenységek hozzájárulnak az „európai kulturális tér” megteremtéséhez, és ezáltal a sokszínűség előmozdításához.

A **kulturális-kreatív ág** keretében a garanciaeszköz a finanszírozás megteremtésével indult el 2016-ban. Az erős piaci reakcióra válaszolva a Bizottság a költségvetést 50 %-kal emelte az Európai Stratégia Befektetési Alapból. A garanciaeszközön túlmenően a kulturális-kreatív ág limitált költségvetése korlátozta az ágazatközi tevékenységek fokozottabb kialakítására irányuló kapacitást a gyakorlatban.

Hatékonyság

Figyelembe véve az európai audiovizuális és kulturális ágazatok hatalmas méretét és terjedelmét, valamint az értékelt programok által lefedett földrajzi területeket, a Kreatív Európa költségvetése nem elegendő ahhoz, hogy európai és/vagy ágazati szinten jelentős hatást fejtsen ki.

A programok költséghatékonysága kielégítő volt és általánosan javult az előző programozási időszakhoz képest. A legtöbb program hatékonysága javult vagy legalábbis stabil maradt. A sikeresség mértéke az egyik programozási időszakra a másikkra csökkent, ami azt tükrözi, hogy nagyobb a kereslet ezekre a programokra, mint amit a finanszírozás elbír; számos jó pályázat elutasításra került.

A MEDIA esetében jelentős hatékonyságnövekedést jelentettek az e-alkalmazások, a három viszonylatban (fesztiválok, fejlesztés és terjesztés) bevezetett átalányösszegek, valamint a támogatások egyetlen szerződésbe csoportosítása. A kis tranzakciók számának növekedése azonban adminisztratív költségeket generál.

A Kultúra alprogram keretében megvalósuló programok hatékonysága összességében magasabb volt, mint az előző időszakokban. A projektenkénti költségnövekedést rendszerint kompenzálták a magasabb szintű eredmények, illetve hatások. Például a „platformok” költséghatékonyak voltak, különösen, mivel viszonylag közvetlen módon jutottak el a művészekhez, és az „irodalmi fordítási projektekhez” több fordítást végeztek el, mint az elődprogram alatt támogatottak.

A kulturális-kreatív ág keretében a legnagyobb esemény a garanciaeszköz létrehozatala, amelyet 2016-os elindulását követően nagyon hatékonyan valósítottak meg. A végrehajtásban elért eredmények meghaladták a várakozásokat, mivel 2017-ben nyolc garanciamegállapodást írtak alá hat területen, miközben a 2020-ra kitűzött cél tíz garanciamegállapodás nyolc területen.

A Bizottság és az Oktatási, Audiovizuális és Kulturális Végrehajtó Ügynökség (EACEA) figyelemmel kíséri a támogatási rendszerek végrehajtását és a kiadások teljesítését. Mindazonáltal a programszintű eredmények és hatások szisztematikus elemzése és jelentése még nem történt meg. Ez részben annak köszönhető, hogy a program első szakaszában a végrehajtásra fókuszál, részben pedig annak, hogy nincsenek elég szilárd és a programtevékenységekhez kapcsolódó teljesítménymutatók. Ez a program eredményeinek gyengébb dokumentációjához vezet, és akadályozza az eredmények kiértékelését is.

Fenntarthatóság

Az eredmények fenntarthatósága elsősorban a Kreatív Európa és az elődprogramok keretében indított partnerségek folytatásában rejlik. Mind a MEDIA, mind a kulturális ág esetében gyakori, hogy az együttműködés a projektek életciklusán túl is folytatódik. A MEDIA keretében a fenntarthatóság a résztvevő szervezetek kiemelt célja pl.: az európai dimenzióval rendelkező munkák előállítására és terjesztésére esetében.

A hatások fenntarthatósága valósul meg a különböző ismeretek cseréjében a projektek végrehajtása során, valamint az ilyen ismeretek terjesztésében. Ez pedig az ágazat professzionalizálódásához vezet a nemzetközi szintű munkára irányuló nagyobb kapacitással és új készségek, valamint kompetenciák kifejlesztésével, vagy az ágazati projektek eredményeinek kihasználásával. Ez volt a helyzet minden program esetében, de különösen így volt a kulturális alprogram és elődprogramjai esetében.

Uniós hozzáadott érték

A Kreatív Európa jelentős uniós hozzáadott értéket hozott létre, különösen a transznacionális együttműködésre összpontosítva és ugyanakkor a nemzeti támogatási programokra építve. Csak néhány nemzetközi alap támogatja a transznacionális együttműködést, és amelyek így tesznek, csak jelentősen kisebb léptékűek. A legtöbb támogatott tevékenység jelentősen kisebb hatókörrel és mérettel, vagy egyáltalán nem valósult volna meg a Kreatív Európa és az elődprogramok által nyújtott támogatás nélkül.

A MEDIA különböző tagállamok különböző szereplőinek összehozását segítette, és ezzel az egész audiovizuális ágazat számára teremtett értéket. Az olyan szakosodott transznacionális hálózatok, mint például az Europa Distribution vagy az Europa International, sok forgalmazónak és ügynöknek segítettek megfelelően abban, hogy együtt népszerűsítsék és terjesszék az európai alkotásokat. A MEDIA támogatásnak köszönhetően jelentős számú európai alkotás jutott el a közönséghez az országhatárokon túlra, ezáltal hozzájárulva az európai kultúra sokszínűségének előmozdításához. A MEDIA szintén hozzájárult a digitális egységes piac azon célkitűzésének eléréséhez, hogy növelje az elektronikus tartalmak hozzáférhetőségét. Ezzel párhuzamosan az európai művek jobb kiválasztási, bemutatási és reklámozási folyamata révén még tovább lehet javítani az európai alkotások elérését.

Minden ország eltérő kihívásokkal találkozhat az audiovizuális iparágainak fejlesztése során. Ezért a MEDIA arra is törekedett, hogy foglalkozzon a különböző kapacitással rendelkező országok közötti egyenlő versenyfeltételek kérdésével azáltal, hogy számos előnyben részesítő intézkedést vezetett be az alacsonyabb audiovizuális kapacitású országok javára, és ez növelte a szakemberek részvételét az egész Unió területéről.

A kultúra esetében a finanszírozott tevékenységek kevésbé szorosan illeszkednek a meglévő folyamatokba, bár általában szorosan összeegyeztethetők a szervezet általános tevékenységeivel. A tevékenységek nagy részében valószínűtlen, hogy uniós finanszírozás nélkül is megvalósultak volna.

A kulturális-kreatív ág keretében megvalósuló garanciaeszköz várhatóan 6-os tőkeáttételi hatással jár, ami nagyon eredményesen javítja a pénzeszközökhöz való hozzáférést. A kezdeti 121 millió eurós költségvetésből várhatóan több mint 700 millió EUR értékű hitel jut el a kkv-khoz és a kulturális szereplőkhöz Európa-szerte.

A KÜLSŐ ÉRTÉKELÉS FŐBB AJÁNLÁSAI ÉS A JAVASOLT BIZOTTSÁGI INTÉZKEDÉSEK

Relevancia

A Kreatív Európa sikere nagymértékben a kulturálisan sokszínű tartalom és a közönség összekapcsolására való képességen alapul. Ezért a külső tanulmány hangsúlyozta annak szükségességét, hogy egyre inkább a közönségeket állítsák a figyelem középpontjába.

Az európai kultúrának sokszínűségének megőrzése érdekében meg kell valósítani a digitális forradalmat, de közben globálisan is terjeszthető minőségi tartalmakat kell létrehozni. Valójában az értékelés rávilágított arra, hogy alkalmazkodni kell a változó körülményekhez. A digitalizáció élénken ösztönözheti a kulturális és kreatív alkotásokhoz való hozzáférést, a vállalkozói kedvet, valamint új befektetési lehetőségekhez jelent.

Éves ellenőrzési tevékenységei keretében a Bizottság jelentést tesz arról, hogy a program milyen módon használja ki a digitális transzformáció által kínált lehetőségeket, a nagy értékű tartalmak létrehozatalától kezdve az új terjesztési csatornáig

Az értékelés rámutat arra, hogy szükség van a MEDIA-t követő utódprogramra annak érdekében, hogy a határokon átnyúló terjesztési potenciállal rendelkező tartalmakra irányítsa támogatásának fókuszát. A jövőben a MEDIA nagyobb hangsúlyt helyezhetne a határokon átnyúló sikerrel kecsegtető fejlesztésre és társterjesztésre is. Ahogy az audiovizuális ágazat tovább változik, európai szinten is támogatni kell az új típusú történetmeséléssel való kísérletezést.

A terjesztés és népszerűsítés stratégiai szerepet fog játszani a közönséghez való kapcsolódásban. A tartalmat elérhetővé kell tenni a közönség számára, például szélesebb online hozzáférési lehetőségekkel. Ezért a 2020 utáni időszakban a MEDIA olyan innovatív modelleket fontolhatna meg a tartalom népszerűsítésére és terjesztésére, amelyek összefogják a szerzőket, a producereket, az értékesítési ügynököket, a forgalmazókat és a platformszolgáltatókat. Az online terjesztés MEDIA általi támogatásának stratégiai jellege is fokozódhat. Például az összefogás iránt érdeklődő résztvevők számára ösztönözni lehetne az együttműködést és az olyan határokon átnyúló stratégiák és üzleti modellek kialakítását, amelyek versenyképesebbé teszik őket a globális platformokkal szemben.

A 2018-2020 közötti időszakban a Bizottság párbeszédet indít a tartalomról, különös tekintettel arra, hogy hogyan lehetne hatékonyabbá tenni a televíziózás támogatását az audiovizuális formátumokra (televíziós sorozatok, online, transzmédia) váltás fényében. A Bizottság párbeszédet fog kezdeményezni ezen túl a népszerűsítés és reklámozás legjobb támogatási módjáról is. Ezzel összefüggésben kis léptékű kísérletet indít nagy adathalmazok felhasználásával, amely összepárosítja a tartalmat a közönséggel.

Még ha a kulturális alprogram relevánsnak is bizonyult a kulturális szervezetek kapacitásnövelési igényeinek támogatása és az európai kulturális sokszínűséghez való hozzájárulása tekintetében, a jövőben jobban figyelembe kell venni a kis kulturális szereplők törekvéseit. Ebből a célból a Bizottság értékelné fogja, hogy a kis piaci szereplők hozzá tudnak-e jutni olyan pénzügyi támogatáshoz, amely illeszkedik a nemzeti piacokon túlmutató növekedésre irányuló törekvésekhez. Ugyanakkor azt is át fogja gondolni, hogy a kis és nagy együttműködési projektek közötti megkülönböztetés továbbra is releváns-e a kulturális szereplők fejlődése és növekedése szempontjából.

Bár az európai hálózatokon keresztül finanszírozott projektek potenciálisan pozitív hatást fejtenek ki, eredeti kialakításuk nem adta meg a kedvezményezetteknek az általuk kívánt rugalmasságot ahhoz, hogy tevékenységeiket szélesebb körű ágazati vagy piaci fejleményekhez tudják igazítani. Még akkor is, ha új szempontokat és más hasonló kiigazításokat lehet elhelyezni az általuk benyújtott munkaprogramok alapján évente. Ezért szükséges: – lehetővé tenni az európai hálózatok kedvezményezettjeinek, hogy új technológiai vagy piaci tendenciákra válaszul módosítsák projekttevékenységeik szempontjait; – biztosítani az együttműködési projektek

folyamatos tematikus jelentőségét azáltal, hogy a kedvezményezettek könnyebben változtathassák vagy módosíthassák tevékenységeiket.

Annak ellenére, hogy az irodalmi fordító program nagy jelentőséggel bír, tovább kell támogatni a nyelvi sokféleséget a kisebb országok irodalmi műveinek angol, francia, német és spanyol nyelvre fordításával; és e a kisebb műfajok, például a gyermekkönyvek, játékok és a költészet jobb elismerésének megfontolásával.

A kulturális-kreatív ág tekintetében az utódprogram a kulturális szereplők és vállalatok finanszírozási igényeiről szerzett, a garanciaeszköznél megmutatkozó tapasztalatokra és értelmezésre fog építeni. A tapasztalatok azt mutatják, hogy a pénzügyi eszközök bevonzzák a magánbefektetéseket a projektekbe a kockázati terhek megosztásával és piaci potenciál növelésével. Számos eszközt lehetne fontolóra venni, összekapcsolva a köz- és a magánfinanszírozást, és tőkeinstrumentum beillesztését a nagyobb kockázatú, nagyobb projektekre.

A 2020-ig tartó időszakban a garanciaeszköz fő kezdeményezése az Európai Stratégiai Befektetési Alap (ESBA) által nyújtott felső korlátig terjedő további garancia-megállapodásokra támaszkodva erős piaci igényekre fog reagálni. Ez kiterjeszti a pénzügyi közvetítők földrajzi részvételét a kulturális és kreatív ágazati hitelezésben.

Ezen túl más ágazatokon átívelő projekteket is meg kell erősíteni. A Bizottság arra törekszik, hogy növelje az együttműködést és a szinergiákat az ágazatközi projektek és cselekvések végrehajtása során, például a menekültintegrációs projektek és a művészeti és tudományos mesterképzések esetében.

Koherencia

További erőfeszítéseket várhatóak a Kreatív Európa koherenciájának erősítésére az EU olyan politikai célkitűzéseivel, mint például az európai kulturális menetrend és a digitális egységes piac, az említett politikai célkitűzések programba „illesztésével”.

A Kreatív Európa program kiegészíti az EU egyéb finanszírozási programjait, nevezetesen az Erasmus +, a H2020, valamint a migráció és az állampolgárság területét érintő programokat. Annak érdekében, hogy több részvevőhöz eljuttassák a többi uniós támogatási forrásból származó kiegészítő finanszírozás lehetőségeire vonatkozó tájékoztatást, a Bizottság információs füzet elindítását is magában foglaló megoldásokat vesz számításba azért, hogy növelje az érdekelt felek tudatosságát a rendelkezésre álló általános üzleti és gazdasági támogatásról, valamint a kultúra különböző összefüggésekben (pl. oktatás, képzés, kutatás, infrastruktúra) történő finanszírozásáról.

A nemzetközi és nemzeti finanszírozási forrásokkal való koherencia erősítése érdekében a Bizottság több információt fog megosztani a tagállamok ágazati szerveivel a Kreatív Európához igazodás előmozdítása érdekében. A komplementaritás elősegítése érdekében elő kell mozdítani az olyan nemzetközi finanszírozó szervezetekkel folytatott párbeszédet, mint például az EURIMAGES.

A MEDIA továbbra is kísérni fogja az európai tartalmak online elérhetőségének javítására tett erőfeszítéseket, amint azt a megújított szerzői jogi keret is előírja. Támogatja az európai alkotások audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv által előírt népszerűsítését is.

A MEDIA tagállami pénzeszközökhöz fűződő kapcsolataiban biztosítják a jobb koherenciát, illeszkedést és komplementaritást. E célból a MEDIA elkülönítheti a szakpolitikai párbeszéd támogatását, amely elősegítené az együttműködést és a tagállamok közötti szinergiákat a területre vonatkozó uniós célkitűzések tekintetében.

Eközben 2018-ban is folytatódik a párbeszéd az európai filmügynökségek igazgatóival (EFAD). 2018 végéig a tagállamok képviselőit tömörítő, az európai filmek forgalmával foglalkozó nyílt koordinációs csoport hasznos betekintést nyújt az európai alkotások határokon átnyúló forgalmáról és előmozdításáról, valamint a nemzeti és az uniós finanszírozás egymást kiegészítő jellegéről.

A Bizottság továbbra is együttműködik az audiovizuális szereplőkkel az Európai Filmfórumon keresztül. A párbeszéd fő következtetései két évente készülnek el. Emellett az Európai Audiovizuális Megfigyelő Intézet elemzéseit rendszerezettebben használják fel a döntéshozatal és a MEDIA végrehajtásának irányítása során.

Eredményesség

A Kreatív Európa kiegyensúlyozottan kezeli a program két általános célkitűzését, azaz a kulturális sokszínűséget és a versenyképességet, figyelembe véve a program sokrétű dimenzióját, valamint kulturális, társadalmi és gazdasági céljait.

Az értékelés azt mutatja, hogy a digitális átállás előnyeinek kihasználása érdekében az innováció és a kísérletezés eredményesebben támogatható az innovatív együttműködési formák és a kreatív ágazatok (például a film és a divat, az építészet és a virtuális valóság) közötti határokon átnyúló projektek esetében.

A MEDIA esetében az utódprogram rugalmasságát lehetne erősíteni annak érdekében, hogy gyorsan alkalmazkodhasson a felmerülő igényekhez, ugyanakkor a korlátozott számú cselekvésre és a fő prioritásokra való összpontosítás fokozni fogja az együttműködést az ipari megoldások meghaladása érdekében.

A MEDIA a 2018-20 közötti időszakban ugyanakkor továbbra is támogatni fogja az audiovizuális vállalatok bővítését az új együttműködési és közös forgalmazási stratégiák előmozdításával és a szelektív forgalmazási rendszer felülvizsgálatával a határokon átnyúló együttműködés fenntarthatóbb formája érdekében.

Miután az iparág 2017-ben elfogadta az európai animációs tervet, a Bizottság segíteni fogja az azonosított cselekvések végrehajtását annak érdekében, hogy az európai animációs ipar – amely jó lehetőségeket kínál a nemzetközi fejlődésre és a versenyre – növekedni tudjon.

Hatékonyság

Az utódprogram keretében a jövőben a MEDIA és a „Music Moves Europe” a jó eredményeket és sikereket is jutalmazhatja.

Az értékelés rámutatott arra, hogy szükség van egy átfogó teljesítményellenőrzési keretrendszerre, amelynek mutatói szorosan kapcsolódnak a program célkitűzéseéhez, mind a kiadások és a kedvezményezetteket érintő előnyök, mind a tágabb értelemben vett, hosszú távú kulturális, gazdasági és társadalmi hatások esetében.

Eközben a Bizottság szolgálatai 2018-ban javasolni fogják a Kreatív Európa program monitoring keretrendszerének, folyamatainak és mutatóinak megerősítését. Kiegészítő minőségi és mennyiségi teljesítménymutatókat fogad el a Kreatív Európa rendelet 20. cikke (felhatalmazáson alapuló jogi aktus) által meghatározott eljárással összhangban. A Bizottság foglalkozni fog a jelenlegi monitoring kerethez kapcsolódó kihívásokkal, nevezetesen a jelenleg jelentett mutatók és adatok jellegével, valamint a programmonitoringgal kapcsolatos kötelezettségekkel.

Ezen túlmenően tovább egyszerűsítik a pályázati eljárásokat, és biztosítják, hogy a kiválasztási eredményekről időben tájékoztassák a kedvezményezetteket. A MEDIA esetében az átalányösszegek rendszerét figyelemmel kísérik annak érdekében, hogy összhangba kerüljenek az ágazat valós költségeinek alakulásával, továbbra is biztosítva az egyszerűsített, gyorsabb támogatást. A MEDIA végrehajtását is egyszerűsítik és gyorsítják, például a kedvezményezettek

csoportosításával és az alapul szolgáló támogatási szerződések és fizetési műveletek számának csökkentésével. Különösen a MEDIA költségvetésének 30 %-át kitevő elosztási programokban tervezik 30 %-al csökkenteni a tranzakciókat, csökkentve ezáltal az igazgatási kiadásokat.

Fenntarthatóság

A Kreatív Európa a támogatott munkák és tevékenységek révén éri el a polgárokat, ezáltal gazdagítva európai identitásukat. Az állampolgárok azonban nem mindig ismerik a Kreatív Európa szerepét. A közelmúltbeli tapasztalatokra, például online versenyekre építve a közösségi médián keresztül folytatott kommunikáció egyre nagyobb közönséget fog elérni. A helyszínen a Bizottság konferenciákat és bemutatókat szervez az eredmények terjesztésére, különös tekintettel az ágazatközi kérdésekre és az együttműködésre.

A Kreatív Európa Irodákat ösztönözni fogják, hogy fejlesszék szerepüket azáltal, hogy nemcsak a saját országukról, hanem összeurópai szinten is megosztják a sikertörténeteket annak érdekében, hogy növeljék a koprodukciók és az együttműködő terjesztési stratégiák láthatóságát.

Mivel a Kreatív Európa által támogatott projektek potenciálisan nagy közönséget érhetnek el és jó kommunikációs potenciált jelentenek a polgárok felé, a Bizottság megerősíti és szoros figyelemmel kíséri a láthatósági követelmények alakulását. A Bizottság továbbra is bemutatja a sikertörténeteket, és a kedvezményezettek megfelelő eszközökkel és iránymutatásokkal való ellátása révén lehetővé teszi számukra történetük online megosztását.

A Kreatív Európa által támogatott kreatív és kulturális alkotások alkotják az európai dimenzióval rendelkező tartalmak derékhadát. Másrészt az érdekeltek felismerték, hogy lenne lehetőség az eredmények jobb kiaknázására. A Bizottság új odaítélési kritériumot vesz fontolóra a projekteredmények fenntartható kihasználási tervének kialakítása érdekében. Ezenkívül lehetőség szerint létre kell hozni egy új mechanizmust a Kultúra alprogram projekteredményeinek kiaknázásának érdekében.

Uniós hozzáadott érték

A meglévő partnerségek és hálózatok hasznosítása érdekében a Bizottság figyelemmel kíséri az új partnerségek kialakulását, pl. a magas és alacsony kapacitású országok között.

Ami a MEDIA-t illeti, a Bizottság széles körben tárgyalásokat folytatott a tagállamokkal arról, hogyan lehet egyenlő versenyfeltételeket biztosítani az eltérő audiovizuális kapacitással rendelkező országok között, és ugyanakkor biztosítani azt, hogy a fő kiválasztási kritérium továbbra is a projekt kiválósága maradjon. Ennek megfelelően az utódprogramban a mérhető mutatókon alapuló új „kapacitásfogalom” kialakítása várható.

A legújabb fejlemények azt mutatják, hogy a kreativitás és a kultúra fontos szerepet játszik az egészséges demokráciák, a sokszínűség és a közös európai azonosságtudat fenntartásában. A kultúra egyedülálló szerepet játszik a közös társadalmi kihívások tudatosításában és a történetek hatásos előadásával Európa-szerte összeköti az embereket. A Kreatív Európa ezenkívül rendelkezik egy még fel nem tárt, de kiaknázandó potenciállal a határokon átnyúló polgári szerepvállalás új formáinak támogatására.

Az utódprogram értékes szerepet tölthet be a populizmusra adott válaszok formálásában a kulturális sokszínűség megerősítése, valamint a tolerancia és a kölcsönös megértés fokozása révén. Ezért a program erősíteni fogja tevékenységének a polgárokra irányuló dimenzióját.